

EFICACITATEA ACTIVITĂȚII PROFESORULUI-MUZICIAN ÎN CADRUL OREI ACADEMICE

EFFICIENCY OF A MUSIC TEACHER'S ACTIVITY IN CLASS

Vladimir BABII,
conferențiar universitar, doctor,
Universitatea de Stat *Alecu Russo* din Bălți

The author highlights the problem of efficiency of the teacher's activity during the lesson as an important indicator of the appreciation of the practitioner's professional level of performance. This article deals with some arguments (reasons) that point out the development of the educational efficiency through the application of pedagogical technologies and techniques in their integrity. The article emphasizes the instruments of evaluation of the pedagogical activity.

Componentele pedagogice în domeniul teoriei și practicii educaționale muzicale devin eficiente în măsura în care asigură o continuitate productivă prin urmărirea unei evoluții și succesiuni din perspectiva teleologică a procesului. Momentul improvizațional, implicit sau explicit, este stimulat de tendința spre *succes*. Asemenea tendință se face simțită la profesori cu o *putere* accentuată, mai cu seamă în legătură cu evaluarea efectuată de alții (de specialiști, colegi de breaslă, părinți). Efectul scontat este rezultatul unei conlucrări constructive dintre realizarea cu acuratețe a cerințelor manageriale-standard și ingineria creării de noi și noi situații euristice. Contribuția profesionalității a unui profesor la eficientizarea procesului educativ vine în direc-

ția relaționare și dependență reciprocă cu paradigma profesională de *succes/insucces*. În plan metodologic este destul de important a delimita hotarele dintre succes și insucces și dintre factorii favorizanți și inhibitori ai paradigmei de *succes/succes*. Cu alte cuvinte, studiul cauzelor insuccesului (pornind de la contrariu) oferă informații necesare în delimitarea factorilor stimulativi ai succesului. Este de menționat, între factorii pozitivi și negativi este cu neputință a stabili o versiune a reflexității în sensul „efectului de oglindă”. Acest gând, în mod reliefat, H. Pitariu vine să-l complinească în felul următor: „Nu trebuie înțeles că factorii de reușită sunt exact replica sau versiunea pozitivă a factorilor de eșec. Absența unei dimensiuni profesionale determinante

a succesului într-o anumită activitate nu atrage după sine ne-apărat un eșec profesional” [8, p. 26].

Așadar, are loc identificarea aspectelor *negative*, adică a ceea ce profesorul nu a reușit să efectueze în mod profesionist sau a scăpat din vedere din advertența profesională, sau identificarea aspectelor *pozitive*, adică a ceea ce s-a produs cu un efect surprinzător. Analiza primei și a celei de-a doua cauze (situații), de pe pozițiile conținutului *intern și extern* a procesului didactic, va permite a stabili condițiile și stimulii optimi care să ducă la formularea unor concluzii pentru a vedea cu claritate ce trebuie de întreprins în vederea orientării profesorului-muzician spre *succes-succes*.

Din tabelul nr. 1 formulăm următoarele concluzii estimative ale performanțelor pedagogice în timpul unei ore academice:

- numărul acțiunilor–stimul, care pot fi aplicate la o oră școlară este destul de mare;
- profesorul trebuie să cunoască nu numai obiectivele, conținuturile curriculare, ci să fie bine antrenat în tehnologiile și tehnicile de organizare și ghidare a procesului de predare-învățare a muzicii;
- procentajul de AS (acțiuni-stimul) scăzut (39,4%), folosit de profesor la o oră academică nu diminuează randamentul resurselor implicate în proces, ci dimpotrivă, acest rezultat poate avea o semnificație de măiestrie a pedagogului în privința selectării și aplicării celor mai eficiente AS într-un caz concret;
- mult mai îngrijorător rămâne a fi procentajul înalt al *erorilor* (25,3%) admise la o oră academică, fapt care, indiscutabil, diminuează indicii eficienței profesionale.

Tabelul 1. Analiza performanțelor identificate în timpul unei ore academice

Variable	Performanțe	%
Numărul de acțiuni–stimul posibile de realizat în procesul de studiu (noțiuni, efecte de gestică, expresii, interpretări muzicale, stimuli audio-video etc.)	315	100
<i>Erori de prezentare</i>	27	21,7
<i>Erori secvențiale</i>	17	13,7
<i>Erori de operare</i>	36	29,0
Total AS / Total erori:	124/ 80	39,4/25,3

Scalele de evaluare a profesorului-muzician. Actul de elaborare a scalelor de evaluare a per-

formanțelor nu poate avea loc în lipsa delimitării variabilelor sau dimensiunilor care descriu perfor-

manța într-o anumită profesie. Evaluarea performanțelor profesionale ale profesorului –muzician, deopotrivă cu alte profesii, implică determinarea factorilor semnificativi, adică care influențează nemijlocit sistemul de activitate al domeniului vizat.

Instrumentele de evaluare. Conform rezultatelor cercetărilor consacrate stabilirii normativelor/standardelor cu privire la structura și forma instrumentelor de evaluare, în linii mari, s-a ajuns la delimitarea următorilor parametri:

- examinarea numărului optim de gradații ale scalelor;
- stabilirea tipurilor adecvate de ancore;
- orientarea spațială a scalei;
- prezența instrucțiilor de evaluare (după H.Pitariu).

Cât privește factura scalei, evidențiem:

- numărul optim de gradații ale scalei (se are în vedere numărul de puncte ale scalei);
- numărul total de variabile (dimensiuni);
- exigențele (instrucțiile) de evaluare;
- numărul (lista) ancorelor, orientarea spațială a scalei.

Variabilele de **conținut** sunt destinate relevării tipului de ancore exprimate prin **indici numerici, adjective, efecte comportamentale**.

Caracteristici organizaționale. În literatura de specialitate există prea puține elaborări științifice privitor la influența caracteristicilor organizaționale asupra activităților de evaluare. În special,

nu există o metodică de evaluare a performanțelor profesionale a profesorilor într-un anume domeniu, care necesită a fi efectuate nemijlocit pe teren, în mod individual și cu luare în seamă a specificului profesional. Admitem că, în cazul dat, o pondere mare are aspectul autoevaluării. Un rol important îl joacă **termenul de evaluare** (la început de an școlar, la mijloc, la finele anului), **durata** (o oră academică, o săptămână, un semestru), **dimensiunea evaluării** (psihologică, pedagogică, muzicologică etc.), **demografia** (sat, oraș), **sexul** (bărbați, femei). Anonimatul evaluării își are efectul său, și anume, notarea în prezența celui evaluat, atestă o variabilitate mai concentrată în notare, fiind cu nuanțe de centrare spre media scalei, în timp ce evaluarea anonimă permite a realiza o notare în extensie, cuprinzând toate gradațiile dimensiunii de evaluare (superior/mediu/ inferior).

Centrarea asupra obiectivului evaluării performanțelor. În procesul de studiu în fața evaluatorului apar diverse activități, acțiuni, situații realizate de profesor și de elevi. Concentrarea eforturilor asupra obiectelor de evaluare constituie una din condițiile primordiale ale rezultativității procesului. Evident, pentru a oferi procesului de evaluare un caracter transparent, se cuvine a organiza ora de studiu în așa fel ca să se evite toate componentele străine obiectului evaluării, adică, performanțelor profesionale. Însă, în

asemenea caz, din câmpul evaluatorului pot dispărea multiple situații nestandardizate, fapt care îngustează în mod pregnant aria de observare a competenței profesorului de a rezolva aceste situații.

Obiectivitatea rezultatelor evaluării. Orice cercetare este lipsită de sens dacă, în procesul activității de resort, nu sunt asigurate metodele de analiză a datelor evaluării. Se are în vedere elaborarea unei metodici de cuantificare a datelor necesare, care ar exclude la maxim implementarea în procesul de apreciere a erorilor de *etalon* (de supraevaluare), *de concordanță* (dintre percepțiile muzicale/artistice și realizarea obiectivă), *de cogniție* (date exprimate prin superficialitate, negare a legităților, a standardelor), *de probabilitate* (date cotate prin diferența dintre rezultatele obținute și valoarea reală), *logice* (bazate pe demonstrare, opinare). Pentru realizarea acestui scop. În lista instrumentelor de verificare a eficienței profesionale au fost incluse fișe de apreciere care să cuprindă toate dimensiunile posibile ale obiectului cercetat, și anume:

- arsenalul cunoștințelor teoretice și practice ale profesorului;
- dimensiunea (mecanismele) aplicării cunoștințelor profesionale;
- eficacitatea profesională (realizată prin *proactivitate, introdus-chidere artistică, creativitate*);
- capacitatea de instruire/autoinstruire continuă;
- capacitatea de management pedagogic;

- capacitatea de a impresiona/a pasiona.

Tehnici de evaluare. Evaluarea performanțelor profesionale a contingentului de profesori din domeniul muzicii constituie o muncă enormă, din cauza că această specialitate înglobează mai multe sfere ale muzicii și ale altor arte, fapt care implică acțiuni concomitente de *verificare, confruntare cu practica, experimentare, reatestare*. În această ordine de idei, este nevoie de a elabora o tehnică consistentă, care ar permite evitarea oricăror erori. Una din tehnicile de evaluare a performanțelor profesionale o constituie *tehnica statistică*. Eficacitatea acestei tehnici depinde de respectarea și asigurarea următoarelor condiții:

- evitarea factorilor independenți;
- excluderea din sistemul de evaluare a efectului *halo* pozitiv/negativ;
- excluderea erorilor *de etalonare și de cogniție*;
- gruparea, redimensionarea aspectelor asupra cărora se face notarea, adică *de concordanță* (dintre percepții și realitatea obiectivă) și datele *probabile* (diferența dintre datele obținute și valoarea reală);
- reducerea și combinarea datelor din câmpul evaluării a performanțelor o constituie analiza factorială;
- analiza factorială trebuie să rezolve nu numai poziția cognitivă a evaluatorului, ci și *eficiența* celui evaluat;

- focalizarea asupra unei anumite dimensiuni sau ponderarea asupra anumitor aspecte care determină eficiența în activitatea concretă a profesorului-muzician și poate fi calculată în raport cu un anumit factor (*relativitatea factorială*);
- evaluările particulare trebuie să fie grupate într-un calificativ cu pretenții de succes integrat.

Calea de apreciere fidelă este cea de suprapunere a rezultatelor experților care au evaluat în mod independent. De rând cu ela-

borarea conținuturilor și tehnicilor de evaluare, un loc deosebit îi revine modului de organizare și conducere cu acest proces. Se optează pentru o organizare Calitativă și o apreciere obiectivă, ceea ce implică stabilirea unui program de activitate care ar lua în considerație, în egală măsură, factorii: a) obiect-stimul (*cunoștințe profesionale, capacități proactive*); b) stimul-instrumentare (*observare, arhivare*); c) stimul-succes (*capacități, observare, cunoaștere, sistematizare*).

BIBLIOGRAFIE

1. Albu, Monica. *Construirea și utilizarea testelor psihologice*. Cluj-Napoca: Editura Clusium., 1998, 343 p.
2. Babii, Vladimir. *Eficiența educației muzical-artistice*. Chișinău: "Elena V.I.", 2005, 400 p.
3. Cojocaru, Vasile. *Schimbarea în educație și schimbarea managerială*. Chișinău: Editura Lumina, 2004, 335 p.
4. Coroi, Eugen; Croitoru, Sergiu; Borș, Alexandru; Gagim, Ion. *Educația muzicală. Curriculum școlar. Clasele V-IX*. Chișinău: Editura Cartier, 2000, 27 p.
5. Crețu, Carmen. *Psihopedagogia succesului*. Iași, Editura Polirom, 1997, 229 p.
6. Gagim, Ion. *Știința și arta educației muzicale*. Chișinău: Editura ARC, 1996, 223 p. / Ediția a II-a – 2004.
7. Jigău, Mihaela. *Factorii reușitei școlare*. București, 1998, 206 p.
8. Pitariu, Horia, D. *Managementul resurselor umane: măsurarea performanțelor profesionale*. București: Editura A. L. L., 1992, 259.